

Elenian tekoälypolitiikka

Missiomme

Elämää
sähköistämässä

Visiomme

Luotettava kestävän
kasvun rakentaja

Arvomme

Vastuu tulevaisuudesta | Asiakasta lähellä
Avoin ja luotettava yhteistyö | Rohkeus uudistua

Turvaamme yhdessä Suomen tulevaisuuden varmalla sähkönjakelulla ja erinomaisilla palveluilla. Eettiset periaatteemme ja johtamisjärjestelmämme edistävät vastuullisuutta ja kestäväää kehitystä kaikessa toiminnassamme.

Soveltamisalue

Tekoälypolitiikkaa sovelletaan Elenia-konsernin yhtiöissä. Tämä politiikka linjaa tekoälyratkaisujen käyttämistä ja valvontaa koskevan tahtotilamme.

Sitoumukset

Elenian vastuullisuusjohtamisen periaatteet ja sitoumukset on kuvattu Elenian Vastuullisuuden ja kestävän kehityksen politiikassa.

Tavoitteet, johtaminen ja vastuut

Tekoälyratkaisujen yleistyessä ja tekoälyn käyttöä koskevan lainsäädännön kehittyessä Elenia-konsernin yhtiöt ovat tunnistaneeet tarpeen vahvistaa tekoälyn käyttämisen periaatteet sekä edellytykset, jotta Elenia varmistaa tekoälyratkaisujen turvallisen ja vastuullisen käytön omassa toiminnassaan. Tämän tekoälypolitiikan tarkoituksena on määritellä ne pääperiaatteet, toimintatavat ja vastuut, joita noudatetaan tekoälyratkaisujen käytössä Elenia-konsernissa (jäljempänä ”Elenia”).

Tämä tekoälypolitiikka perustuu Elenian strategioihin, arvioihin ja eettisiin periaatteisiin ja vahvistaa Elenian sitoutumisen EU:n tekoälysäädöksen (EU 2024/1689, tekoälysäädös) tavoitteiden toteuttamiseen. Tekoälypolitiikkaa sovelletaan Elenia-konsernin yhtiöissä, ja se koskee kaikkia Elenian palveluksessa olevia työntekijöitä sekä johtoa.

Tekoälypolitiikan periaatteita ja tavoitteita täydennetään Elenia-konsernin tietoturvaa, tietosuojaa sekä tiedonhallintaa koskevalla ohjeistuksella. Tekoälypolitiikan ja täydentävän ohjeistuksen tarkoituksena on varmistaa, että Elenia-konsernin yhtiöt noudattavat toiminnassaan tekoälylainsäädännön vaatimuksia ja velvoitteita, ja että lainsäädännön noudattaminen on osoitettavissa asianmukaisen ja ajantasaisien dokumentaation avulla.

Tekoälyratkaisujen käyttämisen ja kehittämisen periaatteet

Elenia noudattaa tekoälyratkaisuja käyttäessään ja kehittäessään seuraavia ohjaavia periaatteita:

- Oikeudenmukaisuus:** Elenia kunnioittaa ja edistää toiminnallaan tekoälyratkaisujen ihmisoikeusmyönteisyyttä, oikeudenmukaisuutta ja yhdenvertaisuutta. Elenia varmistaa, että sen käyttämät tekoälyratkaisut ovat syrjimättömiä eivätkä aiheuta haittaa tai epäoikeudenmukaisuutta asiakkaille, henkilöstölle tai muille sidosryhmille.
- Läpinäkyvyys:** Elenia noudattaa tekoälyn läpinäkyvyyden periaatetta ja tarjoaa riittävän ja ymmärrettävän tiedon tekoälyjärjestelmien toiminnasta, tavoitteista, valvonnasta ja vaikutuksista. Elenia ottaa huomioon tekoälyjärjestelmien käyttäjien, asiakkaiden ja muiden osapuolten oikeuden saada selitys päätöksille, jotka koskevat heitä tai vaikuttavat heihin.
- Luotettavuus:** Elenia varmistaa tekoälyratkaisujen luotettavuuden ja turvallisuuden ja huolehtii siitä, että tekoälyjärjestelmät toimivat suunnitellusti, ennakoitavasti ja virheettömästi ja suojaavat tekoälyjärjestelmään syötettyjä ja siitä saatuja tietoja. Elenia huolehtii tekoälyjärjestelmien asianmukaisesta testauksesta sekä seurannasta ja ehkäisee tekoälyjärjestelmien väärinkäyttöä. Elenia varmistaa, että tekoälyratkaisujen päätösten perusteet voidaan varmentaa ja virheet havaita ja tarvittaessa oikaista. Elenia varmistaa tekoälyjärjestelmien kehittämiseen, testaamiseen, käyttöön ja ylläpitoon osallistuvien henkilöiden riittävän koulutuksen ja ohjeistuksen.
- Vastuullisuus:** Elenia käyttää tekoälyratkaisuja vastuullisesti ja kestävästi, mikä edistää ympäristön hyvinvointia, yhteiskunnallista hyötyä ja taloudellista kasvua. Elenia huomioi tekoälyjärjestelmien elinkaaren ympäristövaikutukset, ja pyrkii minimoimaan niiden hiilijalanjäljen ja resurssienkulutuksen. Elenia tukee tekoälyn eettisiä arvoja ja normeja, ja osallistuu aktiivisesti tekoälyn eettisen ja oikeudellisen sääntelyn kehittämiseen.
- Yksityisyyden suoja:** Elenia kunnioittaa tekoälyn käyttäjien, asiakkaiden ja muiden osapuolten henkilötietojen suojaa ja noudattaa kulloinkin voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä. Elenia informoi tekoälyn käyttäjiä, asiakkaita ja muita osapuolia siitä, miten heidän henkilötietojaan käytetään tekoälyjärjestelmissä, ja sitoutuu toteuttamaan rekisteröityjen oikeudet myös tekoälyjärjestelmissä käsiteltävien henkilötietojen osalta.

Kielletyt tekoälyratkaisut

Elenia ei ota käyttöön eikä kehitä tekoälyratkaisuja, joiden kohdalla ei voida varmistua edellä mainittujen tekoälyn käyttämisen ja kehittämisen periaatteiden toteutumisesta. Elenia pidättäytyy lisäksi tekoälysääntelyssä tarkoitettujen kiellettyjen tekoälyratkaisujen käyttämisestä. Tällaisia ovat esimerkiksi:

- subliminaalisia tekniikoita (alitajuisia viestejä) hyväksikäyttävät tekoälyjärjestelmät;
- tarkoituksellisesti manipuloivat tai harhaanjohtavat tekoälyjärjestelmät;
- henkilön tai henkilöryhmän haavoittuvuuksia hyväksikäyttävät tekoälyjärjestelmät, ja
- epäedulliseen kohteluun johtavat sosiaaliseen pisteytykseen perustuvat tekoälyjärjestelmät.

Tekoälylukutaito

Tekoälylukutaito tarkoittaa kykyä ymmärtää tekoälyjärjestelmiä ja käyttää niitä vastuullisesti ja turvallisesti. Elenia sitoutuu edistämään henkilöstönsä ja kumppaniensa tekoälylukutaitoa erityisesti tarjoamalla tekoälyn käyttäjille selkeät ohjeet tekoälyn käytöstä sekä järjestämällä säännöllistä koulutusta.

Valvonta ja seuranta

Tekoälyratkaisujen käytön valvonta ja seurantaa perustuu soveltuvin osin Elenian tietoturvapolitiikassa ja tietosuojapolitiikassa kuvattuihin valvonta- ja seurantamalleihin.

Tietoturva- ja tietosuojakoulutus on pakollinen kaikille elenialaisille ja kumppaneille, jotka käyttävät Elenian tietojärjestelmiä. Tietojärjestelmien käyttöoikeudet voi saada vasta tietoturva- ja tietosuojaperehdytyksen hyväksytyn suorittamisen jälkeen. Tarjoamme lisäksi henkilöstöllemme tekoälyjärjestelmien käyttöä koskevaa koulutusta ja ohjeistusta.

Tekoälyratkaisujen käyttöönoton tueksi olemme laatineet käyttöönottokartoituksen, jolla kerätään suunnitellun tekoälyratkaisun käyttöä koskevat tarpeelliset taustatiedot, jotta tekoälyratkaisun käyttöön liittyviä riskejä ja niiden hallintaan käytettävien toimenpiteiden tasoa voidaan arvioida.

Raportoimme ja tutkimme kaikki tietoturvaa ja tietosuojaa koskevat poikkeamat.

Kumppaneidemme tietoturvan ja tietosuojan tason toteutumista arvioimme sisäisen ja ulkoisen auditoinnin avulla toiminnan lain ja vaatimustenmukaisuuden toteamiseksi, parannettavien kohteiden havaitsemiseksi, sekä kumppaneiden tietoturvan ja tietosuojan tason ja sopimusvelvoitteiden täyttymisen seuraamiseksi.

Parannamme jatkuvasti omaa toimintaamme ja haemme uusia mahdollisuuksia kehittää prosessejamme. Vertaamme vastuullisuustyötämme vuosittain globaalisti GRESB (Global Real Estate Sustainability Benchmark) vastuullisuusarvioinnilla.

Elenia on Suomen toiseksi suurin sähköverkkoyhtiö ja Suomen suurin energia-alan asiakaspalveluntuottaja. Huolehdimme sähköverkon ylläpidosta ja uudistamisesta, rakennamme sähköverkkoa ja -liittymiä kumppaniyhtiöidemme kanssa, mittaamme asiakkaidemme sähkönkulutuksen ja toimitamme energiatiedot sähkönmyyjille. Palveluliiketoimintamme tarjoaa asiakaspalvelua ja sähkömarkkinoihin liittyviä monipuolisia palveluita energia-alalle ja muille infrazyhtiöille.

